

STÅENDE OPERASJONSPROSEDYRE FOR FORSVARSBYGG

ANLEGG SARBEID

«SØK OG SKAV METODEN»

Utarbeidet av:	Frank-R Pettersen Major / Prosjektleder og senior EOD-rådgiver Forsvarsbygg	27. april 2018 endret 31. mars 2023
Høringsinstans:	Arbeidsgruppe EOD, Avhending av SØF	26. juni 2018
Approbert og implementert av:	Frank-R Pettersen Major / Prosjektleder og senior EOD-rådgiver Forsvarsbygg	31. mars 2023

	2018-06-26	Utgitt.
Rev A	2019-03-18	Justert noe for bedre å kunne brukes både i SØF og utenfor.
Rev B	2020-04-03	Endret henvisning.
Rev C	2023-03-31	Mindre korrigeringer i pkt. 6.6.3.

1 Målsetning

Denne stående operasjonsprosedyre (SOP) regulerer opptreden og arbeidsmetodikk ifm. teknikken «søk og skav» i skyte- og øvingsfelt (SØF), eller andre områder som kan ha blindgjengerproblematikk.

Målet med denne SOP er at alt personell som planlegger eller deltar i arbeid med «søk og skav» teknikken har felles forståelse for opptreden og ansvar.

2 Dokumentasjon

2.1 Militært regelverk

- UD 2-1 Forsvarets sikkerhetsbestemmelser for landmilitær virksomhet
- Reglement for militært sprengningssertifikat
- REOD-SØF Reglement for eksplosivrydding i skyte- og øvingsfelt
- HEOD-SØF Håndbok for eksplosivrydding i skyte- og øvingsfelt
- HEOD-ASØF Håndbok for eksplosivrydding ved avhending av skyte- og øvingsfelt.

2.2 Spesifikke Forsvarsbygg dokumenter

- Forsvarsbyggs ordre for gjennomføringen
- Forsvarsbyggs SOPER
- SHA-plan
- Forsvarsbyggs kontrakt med arbeidsbeskrivelse for gjennomføringen.

3 Organisasjon

Arbeidet ledes av Forsvarsbyggs prosjektleder (PL). Prosjektet støttes av Forsvarsbyggs eksplosivfaglige rådgivere (EOD-rådgivere).

Søket gjennomføres av en eksplosivryddegruppe (ERG) med teknisk søkeutstyr. Skavingen (gravearbeidet) kan gjennomføres av sivil entreprenør eller av ERGens eget personell (forutsatt at disse har riktige sertifikater).

4 Eksplosivfaglig vurdering

Før arbeidet iverksettes gjøres en EOD-vurdering iht. SOP 1010 Vurdering av tiltak ifm. anleggsarbeid i områder med eksplosivrisiko.

Hvis denne EOD-vurderingen kommer til at tiltaket kan gjennomføres uten restriksjoner, så defineres tiltaksområdet som «GRØNT», og tiltaket planlegges og gjennomføres da på ordinær måte iht. SOP 1011 Anleggsarbeid – Bemannet anleggsarbeid.

Hvis denne EOD-vurderingen kommer til at tiltaket må gjennomføres med restriksjoner, så vurderes tiltak ift. dette. En av tiltakene kan være bruk av søk og skav metoden. Området hvor dette skal gjennomføres defineres da som «BLÅTT», og tiltaket planlegges og gjennomføres iht. denne SOP.

5 Plan

Før gjennomføring skal Forsvarsbygg utarbeide en detaljert plan for arbeidet. Planen kan være en del av arbeidsbeskrivelsen i kontrakten, eller som et selvstendig dokument.

Denne skal beskrive søket og skavingen, og ev. andre tiltak som skal gjennomføres. Tiltakene skal beskrives med hvilke dybde som det skal skaves til, tykkelsen på hver skaving og hvilket utstyr det tillates brukt. Denne skal også inneholde en kartskisse over tiltaksområdet som viser hvor det skal søkes og skaves.

Planen bør også inneholde tiltak for å beskytte truede arter (rødlistede arter), og tiltak for å hindre spredning av uønskede artet (sortlistede arter).

6 Utførelse

6.1 Personell

Kun strengt nødvendig personell for å lede og gjennomføre søket og skavingen tillates i sikkerhetssonen.

Søket gjennomføres med en ERG. ERGen settes opp med minimum to eksplosivryddere. Sjef ERG skal ha sprengningssertifikat klasse III, mens nestkommanderende minimum skal ha sprengningssertifikat klasse I B. Øvrig søkspersonell trenger ikke å ha sprengningssertifikat. Alt søkspersonell skal ha inngående forståelse og erfaring med bruk av det aktuelle søkeutstyret.

Skavingen (gravearbeidet) kan gjennomføres av sivil entreprenør eller av ERGens personell.

6.2 Materiell

6.2.1 Personlig utrustning

Personell som deltar i klarering av mulige blindgjengere, eller befinner seg innenfor sikkerhetssonen når dette gjennomføres, skal bruke verneutstyr iht. REOD-SØF.

Innenfor definert anleggsområde hvor det utføres arbeid med anleggsmaskiner skal det brukes vernesko, synlighetstøy og hjelm.

6.2.2 Avdelingsmateriell

Avdelingsmateriell iht. Forsvarsbyggs ordre for gjennomføringen.

6.2.3 Kjøretøy

Kjøretøy iht. Forsvarsbyggs ordre for gjennomføringen.

6.2.4 Sanitetsmateriell

6.2.4.1 Personlig

Minimum:

- Enkeltmannspakke
- Feltflaske med vann (i SØF hvor hvitt fosfor (WP) har blitt brukt).

EOD-personell skal også bære «Sanitetssett enkeltmann» lett tilgjengelig.

6.2.4.2 ERG

Sanitetsmateriell iht Forsvarsbyggs sanitetsplan.

6.3 Samband

Nødvendig samband skal være opprettet mellom nøkkelpersonell. Samband fordeles iht. Forsvarsbyggs ordre for gjennomføringen.

Sambandet sjekkes jevnlig (minimum 1 gang pr. time). Hvis sambandet faller ut, skal arbeidet stanses til samband er gjenopprettet.

Start søk og avsluttet søk, samt start sprenging og avsluttet sprenging meldes Forsvarsbygg på samband.

6.4 Transport

All hjul- og beltetransport skal foregå iht. SOP 1002 Kjøring i skyte- og øvingsfelt ifm. eksplosivrydding.

Kjøretøy parkeres på veg eller egnede plasser. Uautorisert kjøring i terrenget er ikke tillatt.

Ved hjul- og beltetransport utenfor veg skal det kun kjøres i avsøkt område. Slik kjøring skal kun gjøres etter fullmakt fra Forsvarsbygg.

6.5 Uttak og innlevering av ammunisjon

Oppbevaring, ut- og innlevering av ammunisjon blir regulert i Forsvarsbyggs ordre for gjennomføringen.

6.6 Søk og skav

6.6.1 Generelt

«Søk og skav» teknikken er anvendbar i de tilfeller der det tekniske søkeverktøyet ikke har tilstrekkelig deteksjonsdybde, for å løse den tiltenkte oppgaven ved hjelp av kun et søk.

6.6.2 Fremgangsmåte

Fremgangsmåte for «søk og skav», består av:

- 1) Teknisk søk, med klarering av ev. påviste blindgjengere.
- 2) Skaving med bemannet anleggsmaskin ned til den angitte dybden. Håndtering av masser med bemannede anleggsmaskiner.
- 3) Gjentatt teknisk søk, med klarering av ev. påviste blindgjengere.
- 4) Gjentatt skaving med bemannet anleggsmaskin ned til den angitte dybden. Håndtering av masser med bemannede maskiner.
- 5) Dette gjentas til tilstrekkelig dybde er oppnådd.

6.6.3 Teknisk søk

Metalldetektor skal benyttes for søk. Type bestemmes i hvert enkelt tilfelle ift. hva man ønsker å oppnå, hvilken teknologi som er best egnet ift. de lokale forholdene og hva man søker etter. Dette skal fremgå i EOD-vurderingen. En kombinasjon av søkeverktøy kan være aktuelt i visse områder.

Tilgjengelig tekniske søkeverktøy i Forsvarsbygg er:

- Minelab PRO-FIND 25
- CEIA CMD
- Minelab CTX3030
- Foerster FEREX 4.034
- Foerster FEREX 4.034 med GNSS.

ERG skal avsøke tiltaksområdet med metalldetektor. Funn skal avdekkes, identifiseres og ev. tilintetgjøres. Det avsøkte området skal fysisk markeres med merkestikk (påført grønn eller blå merking), merkespray, el. tilsv.

Før start av søk skal det tekniske søkeverktøyet kontrolleres iht. prosedyre for det enkelte søkeverktøy, for å sjekke at det virker tilfredsstillende. For bruk av det enkelte søkeverktøy, se brukerhåndbok.

6.6.4 Skaving

Maskinfører skal skave av de avsøkte massene ved hjelp av anleggsmaskin. Maskinen skal være utrustet slik at den kan skave av den angitte dybden, uten å gå dypere enn dette.

En EOD-operatør skal være i umiddelbar nærhet, og påse at gravingen ikke blir dypere enn angitt.

Metode og utstyr for skaving beskrives av Forsvarsbygg i konkurransegrunnlagets arbeidsbeskrivelse/plan for arbeidet.

6.7 Opptreden ved funn av blindgjengere

Under teknisk søk: Ved funn av mulig blindgjenger meldes «Funn her!», og alt arbeid skal stanses. En EOD-operatør skal gjennomføre identifisering og ev. risikovurdering og tilintetgjørelse av funnet.

Under skaving: Ved funn av mulige blindgjengere skal alt arbeid stanses, og alt personell trekkes ut av sikkerhetssonen. Forsvarsbygg skal kalles opp på samband, og varsles om funnet.

En EOD-operatør gjennomfører en identifisering og ev. risikovurdering og tilintetgjørelse av funnet. Hvis funnet viser seg å være en blindgjenger håndteres dette som et avvik.

Funn av blindgjengere skal dokumenteres iht. fastsatt rutine – ansvar sjef ERG.

6.8 Ammunisjonsrester og søppel

Ammunisjonsrester og søppel skal samles inn for videre behandling.

Alt av ammunisjonsrester og søppel som er funnet ifm. søket skal gjennomgås av EOD-operatører før det legges på kjøretøy, mellomlager, eller tilsv. Dette skal ledes av EOD-operatører med sprengningssertifikat kl. III. Se SOP 1009 Sortering og transport av skytefeltskrap for detaljer rundt videre behandling av skytefeltskrap.

Søppel pakkes på en hensiktsmessig måte for transport.

6.9 Opptreden ved uautorisert personell i området

Hvis uautorisert personell observeres innenfor sikkerhetssonen skal disse oppsøkes, og informeres om at det foregår eksplosivrydding og anleggsarbeid i området, for deretter å bortvises fra området. Dette skal meldes Forsvarsbygg for oppfølging.

6.10 Opptreden ved dyreliv i området

Det må tas hensyn til dyrelivet i området. Unngå å jage dyr unødvendig, stopp heller opp og la dyrene få trekke unna i rolig tempo.

Det må spesielt tas hensyn til dyreliv ved kjøring utenfor veg. Kjøretrasé bør velges slik at reder til hekkende fugler unngås.

6.11 Vurdering av værforhold

Sjef ERG skal fortløpende vurdere værforholdene opp mot helse og sikkerhet til personellet.

Hvis sikten under gjennomføring av arbeidet er kortere sikkerhetssonen skal arbeidet stanses.

Hvis sikten under sprengning av blindgjengere er kortere enn sikkerhetsavstanden ved sprenging, iht. HEOD-SØF, skal sprenging ikke gjennomføres.

6.12 Opptreden ved uhell/ulykker

Ved uhell/ulykker skal dette håndteres iht. Forsvarsbyggs ordre for gjennomføringen og SHA-plan.